

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII., Zadržni dom.	Izhaja vsako sredo in soboto. Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino- zemstvo mesečno 15 Din.	Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De- bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglašnem delu stane pe- titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.
Štev. 21.	Sreda 14. marca 1928.	Leto III.

Marčeva revolucija 1848.

Danes, 13. marca, je osemdeset let od marčeve revolucije, ki je izbruhnila na Dunaju, v Pragi in v Krakovu proti neznošnemu despotizmu Habsburgovcev, ki so z ostalim plemstvom tlačili avstrijsko ljudstvo do smrti.

Dne 13. marca l. 1848 so se dvignili buržuji, delavci in študenti. Revolucija, ki je trajala na Dunaju 3 dni, je imela velik uspeh, dasi je zahtevala veliko število žrtve, med katerimi je bilo največ delavcev. Vsemogočnega kanclerja se je prisililo, da je pristal na ustavo, svobodo ter odpravo desetine. Zmaga za tiste čase je bila velikanska, vendar so bili zopet tisti, ki so doprinesli največje žrtve — ogoljufani ter razočarani; to so bili delavci. Ravnotako kot v francoski revoluciji, ko so šli delavci na barike proti plemstvu za meščanstvo. Ista igra se je ponovila v dunajski revoluciji. Kakor hitro je bila revolucija končana, se je vseh sadov polastila buržuazija in malomeščanstvo, ki je prevzelo vladno in izdalo volilni red samo za posedujoče, medtem ko so bili delavci izključeni. Med tem ko je bila buržuazija z ljudstvom v boju proti absolutizmu solidarna, ni hotela po zmagi nič več slišati o delavcih in tedaj je nastalo nasprotje med dotedanjimi zavezniki.

Začel se je nov boj, boj demokracije proti buržuaziji in že v mesecu maju je kapitulirala buržuazija. Sploš-

na volilna pravica je bila proklamirana in cesarski dvor je zbežal z Dunaja. Osnova se je demokratični varnostni odbor, ki je vladal na Dunaju. Demokracija je zmagala in delavci so dosegli politično ravnopravnost. Potem se je začel boj za gospodarsko osvoboditev. Delavci so zahtevali večje plače. Zahtevali so pomoč za brezposelne. To pa je buržuazija zopet silno prestrašilo. Kaj ji naj bode svoboda, če ji je denarni žakelj ogrožen? Zato se je zatekla buržuazija pod varstvo Windischgrätzovih ter Jelačičevih bajonetov. Ko je oktobra meseca cesarska armada korakala proti Dunaju, so delavci sami branili glavno mesto revolucije.

To je kratka zgodovina revolucije l. 1848. Buržuazija je 13. marca stala na čelu revolucije, toda ko se je zbalala svoj žep, je delavstvo izdala.

Delavsko ljudstvo na Dunaju proslavlja vsako leto padle žrtve marčeve revolucije pred spomenikom na centralnem pokopališču, buržuazija pa nemo, da, celo sovražno gleda one, katerih predniki so izbojevali svobodo, ne sebi, ampak buržuaziji, ki je bila do tedaj isto tako tlačena od strani vsemogočnega plemstva. Buržuazija je rešena, proletariat pa je še vedno zaslužjen. Toda revolucija še ni končana!

Na to zgodovinsko važno obletnico se bomo še povrnili.

kot znano, zgodilo l. 1924 pred volitvami, pri katerih je bila delavska stranka poražena.

Tomaž Marlowe, bivši urednik lista »Daily Mail«, je sedaj pisal »Observerju« pismo, v katerem izjavlja, da je prejel dva medsebojno neodvisna prepisa Zinowjewa pisma od »prijateljev«, potem ko je izvedel, kateri departmani vlade so imeli pismo v rokah. Marlowe poudarja, da je objava pisma potom »Daily Mail« prisilila Foreign Office, da pismo tudi objavi ter izjavlja, da odušeni državni podtajnik Gregory nikakor ni pri izročitvi pisma sodeloval. On da ni imel nobenega razmerja do Gregoryja in ni niti nje-

mu, niti nikomur drugemu plačal niti enega samega penija za pismo.

Treba je pripomniti, da je bil gori imenovani državni podtajnik v ministrstvu za zunanje zadeve, Gregory, pred par dnevi odpuščen iz drž. službe in z njim se nekatere druge visoke osebe, ker so špekulirali na borzah z državnim denarjem. Kako je pravzaprav z Zinowjewis pismom, odnosno kdo je pismo ponaredil, to se še vedno ni pojasnilo. Na vsak način pa ni moglo biti angleško vladno uradništvo popolnoma čistih rok. Saj je ravno Gregory delal na lastno pest. O Gregoryju je tudi znano, da je bil v najtesnejših zvezah z nekimi kontrarevolucionarji.

Občinske volitve v Rušah zopet preložene

Ruške občinske volitve utegnejo še postati legendarne. Najprej so razveljavili redno izvršene volitve samo zato, ker so te volitve dale socialistično večino, nato so končno določili dan novih volitev. Ker se pa očitno razpoloženje delavskih volilcev med tem ni prav nič izpremenilo, so prvotno določeni dan še enkrat preložiti; nato, ko so bile že kandidatne liste vložene, so se spomnili, da bi bilo dobro, če bi se še enkrat preložile; te dni so se pa spomnili, da bi jih lahko še enkrat preložili, in so

zaenkrat določili, da naj bodo volitve končno in definitivno ravno 1. aprila. Zakaj ravno 1. aprila, ni še jasno, morda jih pa bodo še enkrat preložili ravno zaradi 1. aprila, češ, 1. aprila se uganjajo potegavščine, mi pa ne bomo biti potegnjeni, zlasti od ruških delavcev ne! Radi tega ni ravno nič izključeno, da se bodo volitve znova preložile in tako dalje naprej do sodnega dne. Na vsak način je tako postopanje močno v korist občine in občanarjev.

Žurnalistika dekalistov.

Ljubljana, 12. marca.

Dekalisti imajo v ljubljanskem občinskem svetu dva zastopnika. Dr. Lemeža in inženjer Gustinčiča. »Enotnost« je seved dolžna, poveljčevati uspehe obeh in dokazati ljubljanskemu delavstvu, da je edino zveljavna dekalistična taktika.

Ta žurnalistična taktika je preživela pa že prvi puč. Albin Hlebec in dijak Kermavner sta menda navila ušesa Lemežu in Gustinčiču, pa ju v »Enotnosti« predstavila bravcem, da delata v občinskem svetu napake. Da pa bi bila napaka Lemeža in Gustinčiča manjša, zato pišejo v »Enotnosti« tudi o »malomeščanski« politiki SSJ in »Enotnost« gre celo tako daleč v predznosti, da trdi: SSJ zagovarja v občinskem svetu profitar-sko politiko.

Zato bomo pa sedaj s svoje strani pokazali, kako politiko dela v občinskem svetu inženjer Gustinčič.

Inž. Gustinčič je član odseka za elektrarno in plinarno. — Človek bi smatral, da bo njegova prva beseda veljala za delavce in njihove interese. Toda kaj še! Se preden so odsek za elektrarno in plinarno pravilno konstituirali, se je že udeležil inženjer Gustinčič, kot pooblaščenec demokratske večine v odseku komi-

sije, ki se je peljala v Graz radi nekkih črpalk za mestni vodovod. Tako so si delali družbo na potu v Graz: narodni socialist, železničarjem znani Rupnik, nepomirljiv inženjer Gustinčič in neki strokovno usposobljeni inženjer. Narodni socialist Rupnik in dekalistični vodja Gustinčič sta se skupaj peljala in skupaj kramljala, ko sta se na mestne stroške vozila v Graz radi nekkih črpalk... Nepomirljivost je nehala pri prvem, dobro honoriranem komisijskem potovanju, izvršenem po nalogu in v imenu meščanske večine.

»Enotnost«, povej, če ni to malomeščansko, povej, če je to popolnoma v redu. Ob priliki pa bomo povedali še, koliko je znašal Gustinčičev račun!

Pri Gustinčičevem potovanju je značilno še eno. Tomé in drugi se morajo vedno boriti za potne liste. Nekaterim našim sodrugom policija sploh ne zaupa potnih listov. Inženjer Gustinčič je potni list dobil. Če ga je dobil brez vsega, je značilno. Če ga je dobil šele s posredovanjem, naj »Enotnost« pove, kdo je za Gustinčiča pri policiji interveniral.

Da, »Enotnost«, to je malomeščansko in delavski delegaciji v obč. svetu škodljivo.

Poljske državnozbornske volitve,

ki so se vršile v nedeljo, so prinesle socialistom sijajne uspehe kljub vladnemu terorju. Najmočnejša je izšla seve vladna stranka, ki je dobila 135 mandatov, **oficielni socialisti 63**, narodne manjšine (Nemci, Litavci, Belorusi, Ukrajinci) skupaj 56, radikalna kmečka stranka 36, narodni demokrati in socialna desnica 37, ljudska stranka in krščanski socialci 34, levičarski kmetje 25, Ukrajinci 11, ukrajinska kmečka stranka 9, narodna delavska stranka 9, zveza malih kmetov 6, komunisti 5, ukrajinski delavci 1, skupina Rusov 1, razne ostale majhne skupine 16 mandatov. List je

bilo vloženi v vsej državi približno 30. Vlada ima na svoji strani sigurnih 170 mandatov, kar ji pa ne zadostuje za kvalificirano večino, ker šteje sejm 440 poslancev. Zato se bo morala pogajati in dajati koncesije drugim strankam. Socialisti so izšli iz volilnega boja zelo pojačani, pridobili so 19 novih mandatov. Če prištevamo socialistom še ostale levo-socialne grupe, kakor komuniste, ukrajinske delavce, male kmete in levičarske kmete, ki so socialistom najbližji, dobimo močno parlamentarno skupino 100 poslancev, ki se bo lahko uspešno borila za svoj program.

III. Kongres soc. delavske Internacionalne

v Bruslju od 5. do 11. avgusta 1928.

Izvrševalni odbor SDI je z ozirom na čl. 6 pravil sklical kongres SDI za 5. avgusta 1928 v Bruselj. Kongres bo zboroval v Delavskem domu (Maison du Peuple) in se začne dne 5. avgusta ob 10. uri predpoldan in se bo predvidoma dne 11. avgusta zvečer končal.

Dnevni red je od eksekutive začasno določen ter se glasi:

1. Militarizem in razorožitev.
2. Kolonialni problem.
3. Gospodarska situacija povojnega časa ter ekonomska politika delavskega razreda.
4. Poročilo in predlog mednarodne konference žena.
5. Organizacija SDI.

Manifestacije.

V nedeljo 5. avgusta popoldan se vrši manifestacija belgijske socialistične mladine v Bruslju.

V nedeljo, dne 12. avgusta se vrši povodom jubileja Zadruge v Lüttichu, velika mednarodna manifestacija v Lüttichu. Iste dni bode pripravljen poseben vlak za delegate, s katerim se popeljejo v Liege.

Pravico imajo na kongresu sodelovati organizacije SDI (člen 7 pravil).

Na podlagi sklepa eksekutive zamorejo zastopniki onih strank, o katerih sprejemu v SDI se še vrše pogajanja, ali ki so posebej povabljeni, dobiti vstopnice kot gosti. V vsaki stranki se bo po členu 8 statuta gotovo število glasov dodelilo.

Na vsako stranko odpade za vsak prvi glas po 5 delegatov, za vsak nadaljni glas po 3 delegati. Maksimum delegatov, ki jih more ena stranka imeti, je 60. (Čl. 9 pravil.)

Pred kongresom se bode istotam vršila III. mednarodna konferenca žena SDI in sicer 3. in 4. avgusta.

Dnevni red se glasi:

1. Socialistične zahteve političnega delavskega gibanja;
 - a) za mater in otroke;
 - b) za ženo v obratu;
 - c) v oskrbi za pomoči potrebne.
2. Tendence k mobilizaciji žena v času vojne.

Sleparija s pismom Zinowjewa.

Angleška delavska stranka sili na razčiščenje. — Del tajnosti razkrit.

Na shodu, ki se je vršil v nedeljo v Britonferryu, je označil Macdonald zadevo Zinowjewa pisma za sleparijo. Izjavil je, da njegova stranka tako dolgo ne bo mirovala, dokler ne bo zadeva razčiščena. Mi bomo, je nadaljeval govornik, konzervativcem dali priliko, zadevo razčistiti. Ako pa tega ne bodo storili, se bomo povračali na to zadevo tako dolgo, da bo sleparija pred britsko javnostjo do kraja razkrinkana. Nato je rekel

Macdonald, da ni on nikoli izjavil, da je na podlagi predloženega materiala dobil vtis, da bi bilo Zinowjewe pismo falzifikat. Njega je bolj interesiralo goljufivo izrabljanje tega pisma v delavstvu sovražne namene. Delavska stranka zlasti sili naprejskavo okolnosti, pod katerimi je prišel list, »Daily Mail« v posest Zinowjewa pisma pred njegovo objavo potom Foreign Office (Ministrstvo za zunanje zadeve). To se je,

Dnevne novice.

Centrum in delavstvo. Nemškimi klerikalci so delavci že davno čez glavo zrasli. Tudi delavci v klerikalnih organizacijah stavijo vedno večje zahteve in se tudi s tem ne zadovoljujejo več, da bi jih v raznih korporacijah — v parlamentu, v deželni zborih, občinah itd. — zastopali patri in podobni ljudje, ampak zahtevajo lastno zastopstvo.

Tako se poroča, da so delavci rensko-vestfalske centrumske stranke priredili v nedeljo, dne 4. marca v Duisburgu velike manifestacije pod devizo: Boji krščanskega delavstva za socialno ter ljudsko državo. Glavni referent je bil delavski vodja ter centrumski poslanec Stegerwald. Po daljši diskusiji je shod sprejel resolucijo, v kateri se med drugimi izjavlja: Shod se z vsem povdankom priznava k nemški ljudski državi. Shod smatra kot najbližje praktične zahteve delavstva stranke: Močnejše upoštevanje delavskih zastopnikov v vseh instancah stranke ter pri izbiri kandidatov za parlamente ter organe javne uprave. Nadalje zboljšanje strankinega tiska v smislu temeljne jasnosti ter političnih smernic. Tako v Nemčiji. Kako pa je pri nas? Pri nas bi tudi radi posnemali centrum, toda tako, da bi prišlo na 20—50 župnikov ter dekanov po eden delavski zastopnik, ki pa še sam navadno ni delavec, ker med tisto revščino, ki reprezentira Krekove »organizacije«, ni lahko najti sposobnih ljudi — sposobnih namreč v tem smislu, da bi znali molčati, ker govoriti je pridržano samo »gospodom«!

Norveški komunisti zapuščajo stranko. Trije člani centralnega vodstva norveške komunistične stranke, poslanci stortinga, Schefflo, advokat Stang in gospa Olsen, so najavili svoj izstop iz stranke. Imenovani trije so bili pripravljeni podpirati delavsko vladno Hornsrudda. Po tem pa je vodstvo komunistične stranke izjavilo, da je sestava Hornsruddovega ministristva kapitulacija pred meščanstvom. Kakor se vidi, so komunisti po celem svetu udarjeni s slepoto. Zato se ne smemo čuditi, če so komunisti ravno v onih državah, ki mejijo na Rusijo, najbolj slabi, pa neglede na to, da li je v dotičnih državah svoboda gibanja manjša ali večja. To so zopet eklatantno pokazale volitve na Poljskem, kjer so dobili komunisti borih 5 mandatov.

Ta je pa lepa. »Domovina« objavlja dopis iz Ruš, ki zasluži, da se ga izreže in da v posebni zlat okvir, zakaj ta dopis pravi, da se je ruški liberalizem končno preorientiral in se izjavil — čujte in strmite! — za ... zmerni socializem. Tristo kanonov! Ali napredujemo, ali ne napredujemo, ali smo naprednjaki, ali nismo naprednjaki? In vse to, ker so delavci v Rušah pridobili občino zase. Kaj vse ne naredi v tem slučaju ruški liberalni kapitalist. Se zavzame, če tre-

ba, za razveljavljanje občinskih volitev, se izjavi za zmerni socializem in se loti celo sodruha Magdiča, odnosno njegovega vampastega trebuha. Ta odlični dopisnik »Domovine« bi rad Magdiča rešil tega, kakor sam pravi, kapitalistično vampastega trebuha in bi ga rad operiral in ozdravil potom ... zakona. Kajti g. dopisnik pravi tudi, da imajo ... zmerni socialisti njegove baže priložnost, da se poslužujejo proti tistim, ki niso za tak socializem, tudi zakona, pa tega nočejo (saj veš kakol), ker upajo, da se bodo ruški delavci pri prihodnjih volitvah izjavili za socializem g. dopisnika, to se pravi za ruške fabrikante. Ruški delavci pa poznajo ruške fabrikante kot fabrikante in prav nič kot socialiste, niti kot zmerne, niti kot nezmerne. In bodo zato nove volitve najbrže tako izpadle, kot zadnje. Da bo namreč ruška občina ostala v rokah socialističnih delavcev in njih zaupnikov, pa naj imajo vampaste trebuhe ali ne. Za socializem fabrikantov ti socialisti zaenkrat nimajo smisla in se zato drže svojega. Kakšen vamp imajo demokratski kandidati, bodo sodili volilci!

Značilno zblížanje. Neradi pišemo o razprtijah v slovenskem delavskem pokretu, ker vemo, da naši delavci to zelo neradi čitajo in je to tudi sicer proti našemu osebnemu prepričanju. Naš namen je prepričati delavstvo, da ima ono le enega nasprotnika, in to je kapitalizem. Vendar se je pa v ljubljanskem občinskem svetu odigral važen dogodek, ko je inž. Gustinčič zagovarjal princip socialistične občinske politike po vzoru naših dunajskih sodrugov — s katerim stoji naše strankino načelstvo v najožjih stikih — vsled česar smo čutili potrebo povedati, da je to priznanje našega socialističnega delovanja prevažen korak k splošnemu zblížanju delavstva v Sloveniji. Inž. Gustinčič velja za najbolj trdovratnega levičarja v Sloveniji in smo ga doslej vedno prištevali k tistim redkim njegovim dunajskim kolegom, ki očitajo rdeči dunajski socialistični politiki »rop na delavskem razredu«. Ko je imela naša stranka pred kratkim v Trbovljah kongres in se je tam izrekla za taktiko avstrijske socialne demokracije, takrat nas je še »Enotnost« precej rotarsko okrcala, da hodimo po stopinjah »proslule avstrijske socialne demokracije«. Da je hoja delavstva po teh stopinjah pravilna, nam potrjujejo zadnje

Poskusite

„PEBEKO“
ZOBNO PASTO
in prepričali se boste o do-
broti in uspehu paste.

občinske volitve na Dunaju, kjer so dobili naši sodrugi nad tričetrt milijona glasov, komunisti pa le nekaj tisoč, zlasti pa nam to potrjuje sedaj celo sam inž. Gustinčič, ki zagovarja našo dunajsko socialistično politiko. Sedaj je pa treba stopiti še korak dalje in reči delavcem: če je dobra socialistična politika, potem je dobra tudi socialistična stranka.

Protivojne pogodbe. Skandinavske dežele so bile med prvimi, ki so se izrekle v medsebojnih pogodbah proti vojniam. Ako izjavim, da se s teboj ne bom pretepaj, kadar se skregava, je to pač znak, da so mi kano-ni, bojne ladje in strojnice nepotrebne. Če se med nami pojavi nespornazum, ga bomo rešili brez preliivanja krvi — kajti človeštvo bo na ta način vedno pridobilo, v vojnah pa vselej izgublja. Skandinavske dežele so pokazale drugim dobro metodo, ki pridobiva na veljavi. To je zasluga socializma, dasi mu jo s težavo priznavajo.

Rente železničarjev. Osrednji urad za zavarovanje delavcev je s 1. januarjem 1928 ustavil izplačevanje rent železniškim uslužbencem. Na intervencijo ministrstva za socialno politiko je sedaj odrejeno, da do koncem marca 1928 še naprej izplačuje rente Osrednji urad za zavarovanje delavcev. Od 1. aprila dalje 1928 prevzame definitivno izplačilo rent Ministrstvo železnic.

Socializem v Nemčiji zmaguje. V nedeljo 11. tm. so se vršile občinske volitve v monarhistični trdnjavi Potsdam blizu Berlina. Socialni demokratki so dobili 9891 glasov in 14 mandatov. Pri zadnjih obč. volitvah leta 1924 je dobila socialno-demokratska stranka 3393 glasov in 3 mandate tako, da znaša njen porast na glasovih skoraj 200 odstotkov, na mandatih pa celo 250 odstotkov. To navajamo zato, ker se čez dva meseca vrše volitve v nemški Reichstag, ki obetajo veliko socialistično zmago, kakor vsa znamenja kažejo. Značilno pa je, da je socialistična stranka dosegla tak sijajni volilni uspeh ravno v Potsdamu, ki je bila druga rezidenca pruskih kraljev, kjer je bil nakupičen ves luksuz ter sijaj, kate-rega so tekom stoletij kupičili vladajoči krvosedi nemškega naroda ter narodov daljnih kolonij. Nekaj let pred vojno je dal Viljem II. v Potsdamu streljati na ljudstvo, ki se je uprlo proti prevelikim krivicam. Časi se vendar spreminjajo ...

Dokument brezposelnosti. Neka njurjorska firma je objavila v časopisu, da rabi fanta-tekača, za 16 dolarjev tedensko. (Za ameriške razmere majhna plača.) Na določen dan se je nastavilo nad 500 mož in fantov na stopnicah v 17. nadstropju, kjer je imela firma pisarne. Ko se jim je povedalo, da je mesto že zasedeno, so v svoji togoti vse pisarne razbili in le z veliko težavo jih je policija razkropila.

V Arabiji in Siriji zopet vojska. Med svobodnimi Vahabiti v Iraku, ki stoji pod protektoratom Anglije, so nenadoma zopet izbruhnile sovražnosti. Baje je 20.000 Vahabitov na potu proti Iraku. Angleži so poslali v Irak in Transjordanijo iz Jeruzalema in Egipta močna pojačenja s tanki in letali.

Egiptanci zahtevajo zopet popolno neodvisnost in delajo Angležem, ki se boje za Sueški prekop, velike skrbi.

Kitajski vstaši so zopet oživel. Razdejali so neko mesto. V nekem budistovskem samostanu so zaprli 300 menihov in ga zažgali.

V Lvovu so vprizorili dijaki židovske pogrome. Mnogo židov je ranjenih, židovske gostilne in trgovine demolirane. Policija je aretirala nad 300 izgrednikov.

Zaupno, a ne tajno, a vendar ne javno!

Pismo, ki v »Napreju« ni bilo objavljeno in ki bi mogoče zanimalo člane JSDS, »Sloge« ali »Skupnega doma«.

Tebi še posebej!

Če hočemo izvršiti sklep kongresa moramo doseči 500 članov »Sloge«, hranilnih vlog pa za toliko, kolikor je stranka glasom bilance z dne 31. marca dolžna svojim upnikom, t. j. 177.761,84 Din — poglej, potem pa preudari, koliko je še treba. Ne čakaj, da bodo drugi izvršili, saj veš, da niso nič boljši od Tebe!

Kristianovci so natančno informirani o našem položaju. Ker se ničesar ne boje tako, kakor dnevnika »Napreja«, zato so otvorili iz vseh kalibrov in vseh front koncentrični ogenj proti »Napreju« takrat ko postaja zopet pravi dnevnik.

Oni vedo, da moramo tiskarno plačati takoj, da pa naročimo dobimo šele mnogo pozneje. Ta čas je za njih razbijanje zelo ugoden. Še ugodnejše jim je pa zato, ker postane strankino imetje po običnem zboru »Sloge« 31. t. m. javnopravno imetje te zadruge in se bodo potem lahko vsi upniki zagnali na »Slogo«, naj plača takoj. Tako organizirani niso, da bi to naredili vsi naenkrat, tudi bomo imeli nekaj odliha, vendar ne posebno veliko, ker sodišča pri nespornih računih ne delajo velikih komedij. Vendar moramo biti prepričani, da so kapitalisti mnogo bolj organizirani nego mi in da bodo svoje terjatve hitreje terjali, nego pa naši proletarski dolžniki nam svoje dolgeve poplačali, zlasti ko v sedanjih delavski krizi sploh ne bomo smeli tožiti naročnikov in jim delati še večje izdatke s sodnimi stroški. Kdor ta problem razume, bo v svoji okolici in pri sebi ukrenil vse, da dosežejo deleži in hranilne vloge potrebno višino.

Zal, da je le malo tako razsodnih sodrugov in da ti nimajo velikih prihrankov, da bi nam mogli takoj postreči in nam dati s tem tisto gospodarsko varnost, da bi smeli tudi tale dopis javno v »Napreju« objaviti. Če bi ga objavili, bi sami s tem opozorili svoje upnike, naj padejo po nas. Tega ne smemo, zato moramo v nasprotju z načelom javnosti dopis pisati zaupno. Objavimo ga šele takrat, ko bo vsaj 150.000 Din vloženi.

Vprašam Te:

1. Kaj boš ukrenil Ti, da bo to že v soboto 31. t. m.?
2. Kaj boš ukrenil potem, če to še ne bo v soboto?
3. Kaj boš ukrenil, kadar Ti sporočimo, da so nas kapitalisti že tožili in moramo več, nego smo trenutno zmožni plačati?
4. Kaj bi nastopilo, če bi moral »Napreja« v takem položaju z dnevnika zopet

ANGELO CERKVENIK:

Očiščenje,

krizeva pot mnogih, ki so verjeli v lepoto in ljubezen, tragedija v šestih scenah.

Prijateljica: Ne sme se, Valja! Prosim te, ne sme se! Bojim se zate!

Žena: Še vedno sem upala in sem tudi jaz stavila vse na eno samo karto... Tudi jaz sem zmagala. (Zalostno.) Zmagala...

Prijateljica: Prav si imela: Tega ne razumem... Le jokala bi, Valja moja...

Žena: Zmagala sem: spoznala sem resnico, rešila sem se dvoma, zgubila sem vero... In kaj mi je zdaj Boris, ko ne morem več verjeti vanj? Kako bi ga mogla še ljubiti, ko ni več vere v meni? In kako bi mogla živeti... kako morem še živeti, ko ni tu notri (kaže na svoja prsa) ne vere več in ne ljubezni? Naenkrat je vse prazno, mrzlo, brezkraina tema. (Zamiži.) V meni je samo še strah — nič. Helena, samo — nič... Zapri oči, Helena... in povsod glej le strašen, breztelesni nič, nič, nič... Ali ne čutiš mraza... ne, ne... saj ne moreš nič čutiti... niti sebe ne... ni te več... le nič je... le zavest, breztelesna, brezsnovna, le gola zavest... (Zavpije.) Helena, pomagaj, pomagaj mi... nič... nič...

Prijateljica (skoči k njej, jo boža po glavi): Valja moja, ljubljena moja...

Žena: In to ni najstrašnejše! Še nekaj je. Nekaj neprimerno težjega... Teško je kakor zemlja...

Prijateljica: Bolna si, Valja! Čakaj, prinesem ti čaja.

Žena: Ne, čemu mi bo čaj? Poslušaj: Otrok, ali razumeš, otrok!

Prijateljica: Kaj... kakšen otrok...?

Žena: V meni... že živi, že pije mojo kri, tudi moje misli, moje črne misli pije... moje znamenje...

Prijateljica: Otroka boš rodila? (Zelo veselo.) Deklica bo! Kako bo lepa! Kako čudovit otrok bo...

Žena (tajinstveno): Ne bo!

Prijateljica: Ne bo?

Žena (pomembno): Moj otrok me ne sme nikdar zapustiti. Z menoj vred mora leči v grob, predno bi me utegnil takšno, vso prazno, povleči za seboj v življenje.

Prijateljica: Ti si neumna! Otroka nositi pod srcem in hoteti umreti! Kdo te more razumeti?!

Žena (odločno): Vlačuga ne sme imeti otroka, kajti madež matere gre na telo in dušo njene deteta... Ali ne bi bila moja kri v njem? Ali mu ne bi v tilih nočeh izdala svojo skrivnost? (Vizionarno.) Glej ga! Čudovit otrok je... Kaj je to? Otroci pljuvajo nanj. Gobavec, kriče, bežimo, bežimo pred njim... Glej, glej, solza se je zalesketala v velikem

otroškem očesu... Sin vlačuge, vpijejo za njim... Nasmehnil se je. O ta njegov smeh. Grenak nasmeh, kaplja strupa je kanila v njegovo veliko oko, v njegov veseli smeh... Uzrl je lepo dekle... Še nikdar nisem videla lepše device... in glej: moj sin jo je vzljubil, srce je vzel iz prsi, ponuja ji ga... Izognila se mu je... zasmejala se mu je... posmehljivo... S teboj da bi šla... z utelešenim grehom med samimi lilijami...? — Helena, njegovo oko... Mater išče, da bi ji pljunil v obraz, mater išče, da bi ji zagrebel svoje železne prste v vrat, da bi izbruhnil iz sebe krvav krik: Vlačuga, vlačuga, vlačuga! Helena... (Zgrudi se na posteljo: prijateljica joče.)

Starka (ni je videti): Helena, Helena, dr. Rappia je prišel.

Žena: Dr. Rappia, policijski ravnatelj... Prosim te, ne pusti ga sem...

Prijateljica: Nič se ne boj... Odpočij se! Kmalu se bom vrnila. (Hoče oditi.)

Žena: Počakaj! Daj da te poljubim! Poljubi me in oprostí mi, da sem te nekdaj zatajila... Zato, vidiš, sem se zbal, da bo tudi moj otrok nekoč zatajil mene, da mi bo postal sodnik in rabelj!

Prijateljica (jo poljubi): Saj me nisi mogla zatajiti: ne verjamem. (Odhi.) Prerada me imaš.

(Dalje prihodnjic.)

nazaj, kakor to želijo združeni nasprotniki pod Kristanovim res prvovrstnim vodstvom, ki se vidi zlasti v tem, kako bombardira naše reprezentante najtrdnjeh strok s. Leskovska in s. Krušiča?

Ne bodite malodušni zaradi tega dopisa, ki je le odgovor na nasprotnikovo bombardiranje. Toda tudi brezbrizni ne smete biti, čakati ne smete, da bo kdo drugi izvršil, čegar Vi ne izvršujete. Če vam ni všeč Krušičev dopis v »Ljudskem Glasu«, vedite, da ste krivi Vi, ki ste ga na eksponiranem mestu pustili preveč samega, ne da bi mu v zaledju skrbeli za duševni in gnotni proviant.

Socialistični program je velik in posameznik ga ne more izvršiti, brez sodelovanja posameznikov pa ga tudi družba ne bo.

Na delo!
S pozdravom: Pokrajinsko tajništvo social. stranke Jugoslavije v Krškem.

Z. Bernot, s. r.

To pismo sicer ne potrebuje nobenega komentarja, kljub temu pa dodajemo:

Brez dvoma stoji sedaj Bernotova organizacija »Skupni dom«, ali »Sloga«, ali kako se že imenuje. Mnogo boljše, odkar so mežiški rudarji dvignili svoje hranilne vloge pri Konzumnem društvu in jih položili pri Bernotu. Ako želi kdo svojo hranilno vlogo zopet dvigniti, mu jo Bernot takoj izplača, kakor so se o tem že imeli priliko prepričati nekateri mežiški rudarji.

Vestnik „Svobode“.

Člansko zborovanje se vrši v četrtek, dne 16. marca tl. ob 8. uri zvečer v »Ljudskem domu«. Udeležba je obvezna za vse člane. Ker je na dnevnem redu tudi zedinjenje vseh delavskih izobraževalnih društev v eno socialistično kulturno matico, so vabljeni tudi vsa druga delavska kulturna društva, da se tega zborovanja udeležijo. — Odbor.

Ob priliki proslave 60-letnice Maksima Gorkija se vrši v soboto, dne 17. tm. ob 8. uri zvečer v »Ljudskem domu« predavanje.

Maribor.

Narodno gledališče v Mariboru.

Torek, 13. marca ob 20.: »Dva bregova«. Ab. B. Premijera.

Premijera »Dveh bregov« na mariborskem odru se vrši v torek 13. t. m. ob prisotnosti avtorjev. Opozarjamo na ta prvovrstni gledališki dogodek.

Marib. gostovanje »Burgtheatra« se vrši definitivno v torek 20. marca. Vprizori se Schönherjev »Weibsteufel« v prvovrstni zasedbi Burgtheatra, enako kakor v Zagrebu in v Ljubljani. Priporočila se rezerviranje sedežev čimprej, a najdalje do četrтка, 15. marca.

Glasbeno društvo železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru vabi na II. redni občni zbor, ki se

vrši dne 18. marca tl. ob 15. uri v prostorih gostilne »Anderle« v Mariboru, Koroška cesta št. 3. Dolžnost vseh službe prostih članov je, da se občnega zbora sigurno in točno udeležijo. Po izčrpanem dnevnem redu sledi prosta zabava. — Odbor.

Prvo delav. kolesarsko društvo centrala Maribor, ima dne 18. marca ob pol 2. uri popoldne v društvenem lokalu gostilne »Zlati konj« v Vetrinjski ulici svoj 31. občni zbor. Udeležba vsakega člana je dolžnost. — Odbor.

Celje.

Ob 45-letnici smrti Karla Marksa.

Bil naš vodnik si Karol Marks, ideja Tvoja se razširja; kjer delavec največ trpi tam nauk Tvoj pravo tirja.

Resnico ljubil si, pravico nauk svobode oznanjeval, zatirane k zmagi vodil, krivične kazni nis' se bal.

Le žal, da ni Te več na svetu, da z nami v družbi se boril za »Svobodo«, »Enakost« zlato, kar proletarec si želi.

Učil besede si resnične, da proletarec naj živi! Svoboden, kakor vsak gospod, naj narod bode vsepovsod!

Podkrepšek — Celje.

Volitve obratnih zaupnikov. V kemični tovarni in pražarni so se dne 6. t. m. vršile volitve obratnih zaupnikov. Predsedoval jim je s. Kopač iz Ljubljane. Protikandidatni listi je bil oddan samo 1 (beri eden) glas. Za glavnega zaupnika je bil izvoljen s. Primožič, dolgoletni predsednik podružnice SDZJ v Celju.

Uradni razglas okoliške občine. Nabit je uradni razglas okoliške občine Celje, da naj se tekom 14 dni oglasijo na občini na Bregu vsi oni, katerim je stanovanje odpovedano in ki se bojijo, da jim bo isto odpovedano za 1. maja.

Ceste v okolici Celja. V okolici Celja imamo danes take ceste, da ne pretiravamo, če rečemo: čudež je, da ni še nikdo utonil. Posebno se odlikuje cesta ob Voglajni v Zavodni. Tam je namreč razen tega, da je blata takih 15 cm na debelo, še ta nevarnost, da zdrseš v Voglajno na žkneipanje.

Strokovna konferenca v Celju. Napovedana strokovna konferenca se je 11. t. m. vršila. Po poročilu delegata Strokovne komisije s. Vrankarja in po zaslišanju zastopnikov posameznih strokovnih organizacij in tajništva je prišlo do zaključka, da je v Celju dana možnost za razvoj strokovnega pokreta, le impulza mu je treba dati in reformirati medstrokov-

ni odbor, da bo odgovarjal dejanskim potrebam.

Gospod inšpektor dela — kje ste? Da se dela v tovarni Westen po 9 do 10 ur na dan, vključno temu, da je to po zakonu o zaščiti delavcev prepovedano, oziroma le pod gotovimi pogoji dovoljeno, vam je znano. Ali vam je pa znano tudi to: da mora delati 18letna mladina od 7.—17. in od 20.—12. ure drugega dneva, to je 25 ur zaporedoma in ima med tem časom le 5 ur počitka. Gospod inšpektor, ali ste voljni ukreniti potrebne korake, da se tako izmозgavanje delavske mladine prepreči?!

Ptuj.

Po volitvah smo čakali dolgo, da je bil župan potrjen. Slovesna instalacija župana se je vršila prejšnji teden in je bila izvršena po samem velikem županu. Socialisti se te slavnosti sploh niso udeležili. Navzoči so bili samo klerikalci, Nemci in radikalci. Prišli so tudi demokrati na magistrat, ko so pa videli, da ni socialistov, so se ustrašili in so se tudi vrnili. Pri zaprisegi je novi župan obljubil za Ptuj vse najlepše reči, tudi veliki župan je obljubil svojo pomoč in sedaj Ptujčani živimo v veselem pričakovanju, da se bodo naše razmere zboljšale... Zvečer je bila slovesna bakljada, ki jo je priredilo ognjeglasno društvo. Stvar je potekla brez defekta, ako se ne omeni one malenkosti, ko se je nemškemu podžupanu zamerilo, da je govoril s svojimi ljudmi nemško.

V četrtek, dne 8. marca pa se je vršila že prva redna seja občinskega sveta. Na dnevnem redu je bila izvolitev v posamezne odseke. Občinski odbor je bil polnoštevilno zastopan, pa tudi galerija je bila natlačena polna, kar je kazalo izredno zanimanje za prihodnje dogodke. Župan Brenčič je hotel takoj preiti na dnevni red, češ, da je svoj program povedal že ob priliki instalacije. Toda javil se je demokrat dr. Fermevc, ki je pojasnil, zakaj so se demokrati vzdržali zaprisege župana. Izjavil je, da mu je novi župan, čeravno klerikalec, prav simpatičen in absence demokratov ni veljala županu, ampak Nemcem, ki so v občini danes tako lepo zastopani. Bil je mnenja, da so Nemci bili izvoljeni le potom svojih uslužbencev, katerim se diktirali, kako naj volijo. Spominjal se je na dogodke, ki so se vršili pred vojno napram slovenskemu življu v Ptuj u. itd. Končno pa je izjavil, da hoče kljub antipatiji v občinskem svetu sodelovati. Odgovarjal mu je za Nemce občinski svetnik dr. Fichtenau, ki je zavračal napade na svojo stranko, ker to danes več ne spada na tapet. Oni ljudje, ki so očitovane grehe zakrivali, niso več v Ptuj u, tem pa ni treba očitati napak, ki so jih storili drugi. Na očitek, da

Cenen nakup blaga

in k temu še znatne plačilne olajšave samo pri dobro znani tordki

L. ORNIK

Maribor, Koroška 9

Bogata izbira vsevrstnega tekstilnega blaga in vseh oblačilnih predmetov.

Vse kar kdo za obleči si želi Pri ORNIKU na obroke lahko dobi.

so nemško listo volili uslužbenci nemških delodajalcev, je pa odvrnil, da to ne more biti res, češ, da so se pač gotovi ljudje priznali le kot volilci gospodarske stranke. Sicer pa se lahko demokrati sami primejo za to bilko, ker so sami doslej delali to, kar drugim očitajo.

Nato se je oglašil k besedi s. Mar, ki je izjavil, približno naslednje:

Moderna demokracija je nasprotnica vsakega nasilja. V okviru demokracije se mora razvijati vse gospodarstvo, da bo v korist posameznika in splošnosti. Socialisti odklanjamo vsako nasilje, posebno pa taka vladna nasilja, ki nam jih prinašajo v naše zavode v obliki komisariatov in gerentov. Zato se mora pozdraviti vsak odbor, ki je kolikor toliko demokracičen izraz ljudske volje; zato mu je tudi tak občinski odbor, kot ga imamo sedaj v Ptuj u, boljše, kot pa kakršenkoli gerent. Zato smatramo, da se je z zadnjimi občinskimi volitvami storil korak naprej in upamo, da se tudi pri nas enkrat uvede demokracično socialno delo. Kakor nas poznate, smo mi posebno vrste politični ljudje. Prištevate nas opozicionalcem, kar imate prav. Tudi danes izjavljamo, da gremo v občinski svet kot opozicijska stranka, smo pa pripravljeni za sodelovanje, v kolikor bo večina dostopna za naše predloge in v kolikor se bo delalo v korist potrebnih in revnih.

Zahtevamo pa, da občina na vsak način izvrši takoj najnujnejše naloge: 1. Stanovanja se v očigled nevarnosti, ki nam preti za 1. maj, morajo takoj pripraviti. Pa ne samo to, ampak občina mora tudi gledati na to, da se ustanovi pri stanovanjskem odseku posredovalni urad, ki bo odločal glede najemnih višin. Visoke najemnine se morajo obdavčiti in sploh iti proti izkoriščanju najemnikov. Dalje se mora skrbeti, da prevzame občina čimprej v svoje roke elektrarno, ki je danes v privatnih rokah, občina pa ima vseeno polovico obvez-

Maksim Gorki.

14. marca praznujemo 60letnico rojstva tega ruskega pisatelja-proletarca. Ob njegovom rojstvu se gotovo ni nikomur sanjalo, da bo njegovo ime zaslovelo po vsem svetu in da ga bo nekoč svetovni proletarijat slavil kot svojega vodnika in tolažnika. Njegovo pravo ime je Aleksej Pješkov, ime Gorki (grenki, bridki) si je nadel kot pisateljski psevdonom in pod tem imenom ga pozna tudi ves svet. Oče mu je bil reven mizar, ki mu je umrl, predno ga je spoznal. Odgajala ga je babica, ki ga je učila spoznavati lepoto narave in prizanesljivosti napram človeku. Sicer se je za silo naučil spoznavati črke med kratkim posejanjem skromne ljudske šole, vendar se je naučil čitanja in pisanja šele pozneje, ko je moral že sam zase s trdim delom skrbeti in prve knjige, ki jih je čital, so bile sanjske bukve in življenje svetnikov. Temejljito ga je prekrjilo tudi življenje in mnogo gorja je preizkusil. Bil je zaporedoma čevljarji vajenec, kuhinjski pomivalec na ladji, slikarski vajenec, kuhar, pek, pristaniški nosač, delavec v kamnolomu, prodalec sadja, rudar, drvar, železniški čuvaj in nazadnje se je povzpел celo do pisarja pri nekem odvetniku, ki je vzbudil mladeniča pri njegovih prvih pisateljskih poskusih. Bil je nemirne na-

rave, poln hrepenenja po nekem velikem, svobodnem in svetlem svetu.

Nikjer se ni mogel dolgo držati. Često je brez vsakega tehtnega vzroka, edino pod pritiskom svobodoljubnega nagona, povezal svojo culo in šel na potovanje preko brezmejnih, črnozernih step, ustavljal se je pri nizkih, lesenih kočah muzikov in na mračnih dvoriščih mnogoljudnih delavskih bivališč. Povsod je prisluškoval tajnim glasovom človeške duše. Družil se je s ciničnimi vagabundi in z nesrečnimi brezdomovinci; povsod je našel pod trdo zunanjo skorjo toploto in izranjeno srce. Ostajal je vedno zvest samemu sebi; se ko je že bil na višku svoje slave, ni odložil svoje preproste ruske obleke z do vratu zapeto sracjo in pasom. 24 let mu je bilo, ko je objavil v listu »Kavkaz« svojo prvo povest »Makar Čudra« in s tem opozoril javnost nase, zlasti potem, ko sta se ugledna pisatelja Korolenko in Čehov zanj zavzela.

Leta 1901 so izbruhnili v Rusiji veliki dijaški nemiri in vlada je obtožila Gorkega, da je bil z njimi v zvezi in ga obsodila v Sibirijo. S pomočjo evropske javnosti in svojih prijateljev je bil osvobojen in je odšel v inozemstvo. A nobena država mu ni hotela nuditi pribežališča, niti »svobodoljubna« Amerika; povsod so ga izgnali. Tedaj so ga Italijani povabili k sebi, ga sprejeli z velikim navdu-

šenjem in mu podarili na otoku Capri vilo, v kateri se je nastanil. Leta 1911 se je vrnil v domovino, ki jo je pa ob izbruhu vojne moral zopet zapustiti. Po februarški revoluciji leta 1917 se je drugič vrnil in začel izdajati v Petrogradu list »Novaja Žizn«, v katerem je propagiral vzporedno z materialno in politično, tudi duhovno revolucijo in je bilal prikrit imperializem tedanje začasne vlade. Inicijativno je sodeloval tudi pri sklicanju mednarodne socialistične konference v Stockholmu, ki se ja ni mogla vršiti, ker vojujoče države niso hotele izdati delegatom potnih listov in ker je bil del Internacionale proti. Svoje stališča ni menjal niti po oktoberski revoluciji boljševikov in je ostro grajal njihove napake, za kar so mu list ustavili. Pozneje se je z boljševiki pomiril in prevzel leta 1920 celo komisariat za prosveto in je v tej funkciji rešil ruskemu narodu mnogo kulturnih dobrin, ki bi bile sicer razdejane. Bolezen ga je prisilila odložiti komisariat in se je šel z ženo in sinom zdraviti v Wiesbaden na Nemško in v Marijine Laze. Bival je nekaj časa tudi v Kopenhagenu, ki mu je zelo priljubljen, potem pa se je zopet naselil v svoji stari vili na Capru. Za 60letnico se namerava vrniti v Rusijo. Iz njegovih del navajam, v kolikor so mi znana, sledeča: Novele: že omenjeni »Makar Čudra«, »Čelkaš«,

»Vagabund«, »Moj sopotnik«, »Konovalov«, »Nepridiprav«, »Malva«, »Jemeljan Piljaj«, »V stepi«, »Orlov in njegova žena«, »Mestece Okurov«, »Tri dni«, »Mordovka«, »Vojaki«, »Poletje«, »Deveti januar« in »Slučaj iz življenja Makarja«. Drame: »Barbari«, »Otroci«, »Letoviščarji« in »Na dnu«, ki se igra tudi na slovenskih odrih. Romani: Biografska serija »Moje detinstvo«, »Mati«, »Vohun«, »Pot v jutro«, »Mati«, »Vohun«, »Trije«, »Izpoved« i. dr. Poleg tega še polno krajših črtic in pravljic. Napisal je tudi tekst za grandiozni film »Stenka Razin«. Zadnja leta je dogotovil veliko trilogistično kroniko »Bratje Artamanovi«, v kateri opisuje v obliki romana zgodovino socialnega razvoja tekom zadnjih treh generacij v Rusiji.

Nekaj Gorkijevih del imamo prevedenih tudi v slovenščino, vendar veliko premalo. Minka Govekarjeva je v zbirki »Ruska moderna« priobčila štiri njegove novele, Narodna založba v Celju je izdala kot tretji zvezek svoje knjižnice štiri povesti Maksima Gorkega v prevodu Fedorja Gradišnika, Etbin Kristan je poslovenil prekrasni proletarski roman »Mati« in Ivan Vuč »Deveti januar«. Mnogo več bi si jih želeli, saj nam je tako ljub in soroden. Slovenski proletarijat mu želi še dolgo let čilega ustvarjanja. C.

nosti. Glede aprovizacije hočemo, da se zopet uvede, kakor je bila nekdanj ter se uredi tržno nadzorstvo, da se gorostasnosti, ki se sedaj gode, odpravijo. Govornik je navedel slučaj mesarjev. V Ptuj je namreč sedaj 6 mesarjev, ki sami diktirajo cene mesa. Poleg tega pa pravijo, da živijo od samega deficita. To se jim prizna, da žive od deficita, toda od deficita — konzumentov. Omenil je, da je treba poskrbeti za vse ono najprej, kar najpotrebnejši sloji najhujše potrebujejo, ker tu je pomoč najhvalevrednejša.

Cenjeni! V dobri občini se da marsikaj dobrega napraviti. Vpoštevati pa se mora, da je to dobrotvorstvo najbolj hvale vredno tam, kjer je najbolj potrebno, to je pri revnih slojih, ki prodajajo le svoje delo, drugega premoženja pa nimajo. Posebno pri stanovanjih je revno delavstvo, obrtništvo in uradništvo najhujše prizadeto. Svetopisemski izrek, po katerem se vzame tistemu, ki ima malo ter da onemu, ki ima več, naj se pri nas ne upošteva, ker to je nedemokratično in krivično. Ta princip ne sme veljati ne pri obdavčenju in nikjer. Danes nas država guli na vse način in največ neposrednih davkov, pa tudi v primeri z drugimi pridobitnimi krogi, je plačalo delavstvo. Leta 1927 je slovensko delavstvo plačalo na ročnem davku nad 8 milijonov dinarjev.

Ako ima torej občinski svet namen napraviti kaj koristnega in plodnosnega, naj se drži tega reka in zahvala in priznanje občanov vam ne bo izostala. Zadoščenje bo vaša prijetna zavest. V tem znamenju smo pripravljeni za sodelovanje in želimo vsem skupaj mnogo uspeha. Naprej! (Konec prihodnjic.)

Ruše.

(Za smeh k občinskim volitvam v Rušah; volitve so namreč že v četrtič preložene. V nedeljo dopoldan sta se dva Rušana o tem takole pomenkovala):

Cenca: Ti pe že veš ka novega!
Teuš: Ču sam neka pa le ne vem če vala.
Cenca: Ka tej le, gučej pe.
Teuš: Hadič kaj ne veš tiste valitve so zopet ferzecal na 25. totega mesca.

Cenca: Ja le zaka?

Teuš: Pravijo de zavoljo nekih frklamacij al kok se že reče.

Cenca: Je sam pa drugač ču, baj za to, ker so socialderji zmagal.

Teuš: Že lahka rad rdečih vejš, jih kar nesmema pustiti na gmajščini.

Cenca: Ja vejš de se sa gaspudje tud rekl; toti fabriklarji so sam antikristi.

Teuš: Toto bo držalo, kar gaspudje gučejo je vse rejsn.

Cenca: Kda tej bujo zdaj volitve.

Teuš: Še 25. ne, ker so se baj krčmarji prtožal na hauptmanšaft radi črne nedelje majo zgubo čne točjo. Mende na 1. aprila so verzecal.

Cenca (jezen): 1. aprila pa že ne.

Teuš: Zaka pa ne.

Cenca: Al ne veš, na ta den kokle mlade valijo pr purgarjih.

Teuš: Jo, jo, tisto pa, maš prov, bojo pa na zadnega aprila verzecal.

Cenca: Ka tej nej pa bo, bojo tak spet socialderji gvinali; pa srečno Teuš grem k Muleju na en firkl.

Zagorje ob Savi.

Udruženje vojnih invalidov, krajevni odbor v Zagorju, vabi vse prijatelje in prijateljice na predstavo »Poslednji mož«, ki jo uprizori dramatični odsek iz Ljubljane v nedeljo, dne 18. marca ob pol 9. uri zvečer v dvorani Sokolskega doma. Čisti dobiček je namenjen za velikonočne podpore siromašnim članom in vojnim invalidom. Pričakujemo obilne udeležbe in moralne in gmotne podpore. Predprodaja vstopnic se bo vršila po stanovanjih od četrtka naprej in prosimo, da se prošnjam odzovete ter vsakdo po možnosti daruje ali kupi vstopnico.

Hrastnik.

Delavska telovadna in kulturna zveza »Svoboda« I. sklicuje svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 18. t. m. ob 3. uri popoldne v društveni pisarni s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in revizorjev. 2. Poročilo telovadnega, dramskega, tamburaškega ter športnega odbesa. 3. Volitev no-

ter športnega odbesa. 3. Volitev nočlanov. 5. Razno.

Ako ne bo ob določeni uri zadostno število članov navzočih, se bo vršil 1 uro pozneje pri vsakem številu. Opozarja se vse zamudnike, da pravočasno poravnajo zaostalo članarino, kajti napram zamudnikom se bode na občnem zboru po pravih postopalo. Ker bo občni zbor pod točko razno pretresal tudi zadevo glede konsolidacije pevskega odbesa, zato tem potom vabimo vse prijatelje petja, da se istega udeležijo. Delu čast in oblast! Vodstvo.

Dramski odsek »Svobode« iz Jesenic gostuje dne 19. tm. s socialno dramo v petih dejanjih »Jutranja molitev« v dvorani A. Logarja. Pričetek točno ob 4. uri popoldne. Igra je spisal delavec iz Jesenic in je zelo prikladna za naš kraj; zato pozivamo vse hrastničane, da se iste udeležijo. Delu čast in oblast! Vodstvo.

Dramski odsek »Svobode« v Trzinu gostuje z veseloigro »Peg, srček moj« v treh dejanjih. Gostovanje se vrši v dvorani A. Logar in se prične točno ob 7. uri zvečer. Zato cenjeno obinstvo hrastniške doline vabimo, da poseti naše sodruge iz Trzica.

Črna.

Nedavno sva šla z nekim gospodom k gostilničarju, ki mi je tožil, da so gostilne vedno prazne; jaz mu pripomnim, da so ljudje slabo plačani in da še niti za hrano ne zadostuje. Pričela se je debata, v kateri sva se za elaskraja prepirali v pravem pomenu besed. Glje, je rekel, včasih so volili na občino samo take, ki je imel posestvo in primerno premoženje, da je lahko garantiral za občino s premoženjem in poleg je še moral imeti dva poroka, ki sta stala zanj dobro in na občinah je bilo vse v redu. Sedaj pa je vse drugače, denar, kar smo ga jim pustili, so ga razmetali za svoje neumne namene za tisto šolo, telovadnico, otroški vrtec in slično. Sedaj pa vlačijo te male otroke gor itd. Oostilničar plačuj občinske doklade, plačuj in plačuj, izkupi pa nič. S tem sva končala. Možu je po mojem mne-

Čevlje po meri

kakor tudi vsakovrstna popravila iz najboljšega materiala, sol dna in točna izgotovitev po najnižjih cenah.

August Gusel, čevlj. mojster Maribor, Frankopanova ulica Nr. 55

Mobilije vsakovrstne od navadne do najfinejše izdelave iz mehkega, trdega kakor tudi inozemskega lesa po najnižjih cenah. Samo lastna izdelava v Produktivni zadruzi mizarjskih mojstrov. S prvim majem zelo znižane cene, solidno in dobro delo kakor tudi enoletno jamstvo.

Maribor, Grajski trg šte. 3.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38 Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18

Moderno in higiensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarne pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

Za Jožefa darila in za god.

Za gospode: Moderne samoveznice, ovratnike, nogavice, cefir in svil. popeljn srajce i. t. d. ter različno delavsko perilo.

Za dame: Moderne nogavice, klot in tisk za predpasnike, blago za bluže, platno i. t. d.

V nedeljo do 1. ure pop. in na Jožefovo celi dan odprto.

Koverkoti in drugo pomladansko sukno ravno kar došlo! Vse po najnižji ceni samo v prvi manufakturni trgovini

A. Kumperščak, Studenci

Aleksandrova c. 48 blizu cerkve Sv. Jožefa

Na zalogi galanterije in šolske potrebšline!

„Dürkopp“ šivalni stroji,

bodisi za čevljarje, krojače, šivilje ali za domačo porabo, so bili in ostanejo vedno najboljši. — Posebno pa opozarjam čevljarje, da imam v zalogi **levične stroje** (Linksarm) najboljše kakovosti in po brezokakurenčnih cenah, proti 10 letnemu jamstvu. — Se priporoča **JUSTIN GUŠTINČIČ**, trgovina in mehan. delavnica. Maribor, Tattenbachova ul. 14. nasproti Narodnega doma.

SADNO DREVJE

vseh vrst in oblik, okrasno grmovje, okrasno drevje, trajno cvetje, dalije itd.

CVETLICE

vseh vrst iz steklenjakov, kakor cyclame, azalee, cinerarije primule itd.

SEMENA

vseh vrst. cvetlična, zelenjadna, gospodarska, vrtnarsko orodje, umetna gnojila itd.

Zahtevajte ilustrirani ceniki

„VRT“ Džamonja in drugovi, dr. z o. z., največje jug. vrtnarsko podjetje Maribor, Koroščeva ulica šte. 44.

Nabirajte nove naročnike

PRVO DELAVSKO KOLESARSKO DRUŠTVO DIRKALNA SEKCIJA

priredi 18. t. m. v prostorih gostilne H. Senica v Studencih

PLESNO ZABAVO

s sodelovanjem železničarske godbe. — Iskreno vabimo vsa bratska delavska društva, kakor tudi učence naše plesne šole. — Začetek ob 6. uri zvečer, konec ob 2. uri zjutraj. — Vstopnina Din 5.—, za člane Din 3.—. K obilnemu obisku uljudno vabi **veselični odbor**.

„JUNIPER“

zeleno francosko žganje z brinjevim ekstraktom je najboljše sredstvo proti revmatizmu, glavobolu, zobobolu itd.

„JUNIPER“ PRSNE KARAMELE

so edino sigurno sredstvo proti kašlju, hripavosti itd. — Dobi se v vseh lekarnah drogerijah in konzumnih trgovinah. Trgovci, zahtevajte takoj engros cene. — Glavna zaloga:

VITOMIR DOLINŠEK

Zaloga parfumerije, kozmetike, kemikalij in galanterije

CELJE, GOSPOSKA ULICA 4

nju ono nasprotno, kar je delavstvu v korist, to je izobrazba. Delavcem pa kličemo: izognite se vedno ravno gostilni; mesto, da tratite čas pri pijaci, raje vzemite v roke časopise in knjige, ki jih ima knjižnica društva »Svobode« na razpolago. Saj smo videli, kakšno je bilo gospodarstvo po občinah, ko so jo imeli oni v rokah, ki jim je danes vse to nasprotno. Pot do rešitve je samo ena in to je kot »Socializma« potom SSJ ne pa druge sekte, kakor na primer bernotizem, klerikalizem itd. Zato je pa tudi vse razbito in ni skupnosti. Je pač tako, če je kakšen shod, ni udeležbe, če je kakšno predavanje, ni udeležbe. Bernotizem pa skuša vse izrabiti, da se reši. No, pa njegove trdnjave se že itak rušijo, čeprav so si že postavili svoj konzum ali kakor ga nazivajo »Razdejalnico KDZ«, v katerem menda vse ceneje kot drugod. Njihov konzum je, oz. bo deloval brez vsakega kapitala; bog zna, ali pojde tako? Jaz pravim, da ne. Tudi rudniške razmere se slabšajo; še vedno mečejo rudarje na cesto, čeprav so jih vrgli že lansko leto preko 100. Vse to je krivo, da je pahnjeno delavstvo v neizbežno revščino, ker ni skupnosti in ker so demagogi bernotizma sleparili dokler so mogli. Toliko tiskarskega črnila je »Naprej« preli za svoj pravilnik in za svoje obrekovanje. Pred kratkim smo zvedeli, koliko se bernotovci na svoj Pravilnik ozirajo, odnosno ga upoštevajo! Že meseca oktobra 1927 je neki njihov član zaprosil za razsodišče po § 49 in glejte vraga, še do danes iz istega ni nič, čeprav dotični trpi škodo. Pometajo naj pred svojim pragom in naj se ne ozirajo toliko po drugih, ker bi nas končno le vendarle znali spraviti z ravnotežja, da bi zavrgli molčnost. Vsaj razredno zavedni delavci stopimo v vrste in donajanjmo povsod spoznanje, kjer vlada še danes zaslepljenost in tema. Živela SSJ! Naj za danes zadostuje, drugič po potrebi več!

Wiener Radioverlag, Wien, I., Pestalozziggasse Nr. 6./11.

Neobhodno potreben je za vsakega radioamaterja

Radio-koledar 1928

Cena Din 25.— in

Radio-karta 1928

Cena Din 15.—,

izdaja „Radiowelt“

Vsi kupujejo obleke pri

J. Trpina, Maribor, Glavni trg 17

ker tam se dobi sukno že od 26 Din naprej, kakor tudi vsakovrstno drugo blago po najnižjih cenah.

VABILO

k

ustanov. občnemu zboru

stavbne zadruge „Stan in dom“, ki se vrši v petek, dne 16. marca ob pol 8. uri v sejni sobi „Delavskega hranilnega in posojilnega društva“ v Frankopanovi ulici 37/1.

DNEVNI RED:

1. Poročilo pripravljalnega odbora.
2. Prečitanje in sklepanje v pravih.
3. Volitev novega načelstva in nadzorstva.
4. Razno.

Za pripravljalni odbor:

Ošlak Josip, l. r.

Fischer Franz, l. r.

Širite „Delavsko Politiko“!